

Eesti arstide "kõrged" palgad

Väino Sinisalu – EA peatoimetaja

Selle aasta juunikuus avaldas Sotsiaalministeerium tervishoiutöötajate palga analüüsi tulemused. Esmapilgul võib selle üle vaid rõõmu tunda – arstide keskmine tunnitasu Eestis on 103 kr ja kuupalk 17 342 kr. Kahjuks vaid esmapilgul. Ministeerium analüüsis 49 haiglalt saadud töötajate palgaandmeid 2005. a märtsikuus makstud tasude alusel. Kokku esitati andmed 3374 arsti, 6371 öendustöötaja ja 3816 hooldaja kohta. Analüüsimisel arvatati kaks erinevat töötajatele makstud brutopalka liiki: põhitunnipalk ja kogu tööaja tunnipalk. Tunnipalga arvutamisel oli aluseks täistööaeg. Põhitunnipalga hulka arvatati põhipalk ning regulaarselt makstavad lisatasud, näiteks kvalifikatsiooni, staaži, keeleoskuse jm kriteeriumide alusel. Kogu tööaja tunnipalga arvutamisel liideti eelmisele täiendavalt makstavad tasud ületundide, öhtuse ja öötöö ning puhkepäevadel töötamise eest, samuti mitte-regulaarselt lisatasud. Arvesse ei läinud puhkuse-tasud.

Esitatud andmete põhjal arvatati tunnipalga aritmeetiline keskmine (keskmine tunnipalk), lisaks sellele ka statistiline mediaan ja mood.

Kui näiteks kogu valimi kohta oli arstide keskmine tunnipalk 99 kr, siis mediaan oli sellest oluliselt väiksem – 82 kr. See tähendab, et pooltel arstidel oli tunnitasu alla 82 krooni, pooltel üle selle. Põhitunnipalga statistiline mood oli aga 64 krooni – sellise palga saajaid oli kõige rohkem.

Meenutame, et 2004. a septembris sõlmitud tervishoiutöötajate palgaleppe järgi on alates 2005. a 1. jaanuarist arstide tunnipalga alammäär arstidele 66 kr, keskastme tervishoiutöötajatele 34 kr ja hooldustöötajatele 20 kr tunnis; alates 2006. a 11. jaanuarist on tunnipalga alammäärad vastavalt 75, 39 ja 23 kr tunnis.

Tabelis 1 on toodud arstide põhitunnipalk haiglaliikide kaupa. Nagu näha, on arstide tunnitasu erinevused eri haiglates vägagi suured. Eraldi väärrib märkimist, et kokku lepitud 66 kr tunnitastust väiksemat tasu saab 19% arstidest (650 kolleegi). Analüüsides arstide kogu tööaja tunnipalka (vt tabel 2), ilmnevad suured erinevused ka eri haiglates töötavate arstide töötasul. Alla kokku lepitud tunnitasu (66 kr tund) saab 17% arstidest.

Vaadeldes palganäitajaid võrrelduna 2004. a, ilmneb positiivne muutus – kõikides haiglates on tõusnud keskmine tunnipalk. Kogu valimi kohta koguni 30%!

Silmas pidades aga aritmeetilise keskmise, mediaani ja moodi omavahelisi suhteid, ei peegelda selles analüüsis ilmnenud keskmise tunnipalga 30% tõus mitte seda, et kõikide arstide palk oleks nii oluliselt tõusnud. Pigem on süvenenud arstide palkade erinevused nii eri haiglates kui ka haiglasiseselt.

Tabel 1. Arstide põhitunnipalk haigla liikide kaupa, märts 2005

	Min.	Mediaan	Keskmine
Piirkondlik haigla	44	89	110
Keskhaigla	38	84	95
Üldhaigla	28	76	87
Kohalik haigla	27	70	82
Erihaigla	30	69	84
Hooldushaigla	29	64	70
Taastusravi haigla	26	64	76
Kokku	26	82	99

Allikas: Sotsiaalministeerium

Tabel 2. Arstide kogu tööaja tunnipalk haigla liikide kaupa, 2004–2005

	Min.	Mediaan	Keskmine
Piirkondlik haigla	44	89	110
Keskhaigla	38	84	95
Üldhaigla	28	76	87
Kohalik haigla	27	70	82
Erihaigla	30	69	84
Hooldushaigla	29	64	70
Taastusravi haigla	26	64	76
Kokku	26	82	99

Allikas: Sotsiaalministeerium

Tabel 3. Õendusala töötajate põhitunnipalk haigla liikide kaupa, märts 2005

	Min.	Mediaan	Keskmine
Piirkondlik haigla	44	89	110
Keskhaigla	38	84	95
Üldhaigla	28	76	87
Kohalik haigla	27	70	82
Erihaigla	30	69	84
Hooldushaigla	29	64	70
Taastusravi haigla	26	64	76
Kokku	26	82	99

Allikas: Sotsiaalministeerium

Tabelis 3 ja 4 on esitatud õendustöötajate ja hooldajate keskmine tunnipalk erinevat liiki haiglates. Õdede ja hooldajate palkade kõikumine on arstidega võrreldes oluliselt vähenenud. Alla kokku lepitud tunnipalga tasustatud õdesid ja hooldajaid on 5%. Ka õdede ja hooldajate tunnipalk on võrreldes 2004. aastaga sel aastal tõusnud – õdedel 40% ja hooldajatel 30%. Kuna nende erialade töötajatel ei ole erialasisesed palgaerinevused suured, võib tõsiselt rääkida õdede ja hooldajate palgatõusust sel aastal. Muidugi on ootused tegekkusest suuremad.

Analüüsi põhilised tulemused avaldati ka ajakirjanduses. Mitmed arstid ja tervishoiukorraldajad seadsid need tulemused kahtluse alla: arvati nii seda, et analüüsil välja tulnud palganumbrid on ebareaalselt suured, kui ka seda, et vähem kui kokkulepitud tunnipalka ei saa nii palju arste, kui analüüsis toodi, – ligi viiendik. Kindlasti tuleb analüüsi tulemusi hinnates arvestada seda, et andmed koguti haiglates töötavate arstide kohta. Väljaspool haiglat töötavate arstide töötasu ei ole siin arvestatud. Tulemuste tõesus sõltus samuti haiglate esitatud algandmete täpsusest.

Tabel 4. Hooldajate tunnipalk haigla liikide kaupa, märts 2005

	Min.	Mediaan	Keskmine
Piirkondlik haigla	44	89	110
Keskhaigla	38	84	95
Üldhaigla	28	76	87
Kohalik haigla	27	70	82
Erihaigla	30	69	84
Hooldushaigla	29	64	70
Taastusravi haigla	26	64	76
Kokku	26	82	99

Allikas: Sotsiaalministeerium

Sotsiaalministeeriumi abiministri Peeter Laasiku hinnangul on tervishoiutöötajate, k.a arstide palk võrreldes eelmise aastaga tõusnud, kuid arstide tunnipalk erineb eri haiglates ja ka haiglasiseselt väga oluliselt ning neile erinevustele on raske sisulist põhjendust leida.

Sageli meelitavad haiglad arste parema palgaga tööle – toimib tõeline arstide üleostmine. Nii töötavadki paljud arstid mitmes haiglas, igapäev osalise koormusega, kuid kõrge tunnipalgaga. See mõjutab oluliselt statistilist üldpilti. Peeter Laasiku hinnangul on ministeeriumi prioriteet arstide palgaerinevusi vähendada mitte tippude lõikamise, vaid mahajääjate tõstmisega. Ministeerium saab seda mõjutada eelkõige haigekassa hinnakirja ja haigekassa lepingute sõlmimise korra reguleerimisega. Peamine eesmärk on muidugi lisaraha leidmine tervishoiukulude katteks.

Eesti Arstide Liidu eestseisuse liikme, Tallinna Ali juhatuse esimehe Peeter Mardna hinnangul ei tohi sama kvalifikatsiooni ja samasugust tööd tegevate arstide palgad olla kordi erinevad, nagu see on praegu. See on ebamõistlik. Arstide üleostmine ja palga üleskrüvimine haiglate poolt eesmärgiga konkurente edestada viib kokkuvõttes nii abi kättesaadavuse kui ka kvaliteedi halvenemiseni. Arvestades kummitavat arstide puudujääki ja noorte arstide lahkumist välismaale, tuleb tagada arstidele mõistlik töötasu Eestis. Arstide vähesus võib tabada bumerangina kogu ühiskonda: arstid hakkavad nõudma sellist palka, et ühiskond ei suuda oma liikmetele vajalikku arstiabi enam tagada.

EAL president Andres Kork on seisukohal, et ministeeriumi palgaüüri andmete tõesuses võib kahelda. Tema eestvedamisel on tehtud põhjalik töötasu-uuring kolme Tallinna suurhaigla (lastehaigla ning Ida- ja Lääne-Tallinna Keskhaigla) andmetel. Neis asutustes oli palgafondi tõus sel aastal võrreldes 2004. a keskmiselt 19% (ministeeriumi uuringutes kogu Eestis 30%). Vaadeldud asutustes oli keskmine kuupalk (ilma lisatasudeta) 14 366 kr. Traditsiooniliselt on Tallinna haiglates töötasud olnud ligi 15% võrra Eesti keskmisest kõrgemad. Nüüd on raske uskuda, et arstide keskmine töötasu

riigis on suurem kui Tallinna suurtes haiglates.
A. Korgi hinnangul ei tohiks ministeeriumi uuringu
alusel teha lõplikke järeldusi arstide töötasu kohta

ega spekulierida hinnangutega, nagu halveneks
arstiabi kättesaadavus seepärast, et arstid saavad
kõrget palka.

eestiarst@eestiarst.ee